

Ana López Navajas és professora de llengua i literatura, doctora per la Universitat de València i en l'actualitat és assessora de Coeducació en el Servei de Formació del Professorat en la Conselleria d'Educació de la Generalitat Valenciana.

El seu treball docent la va portar a investigar l'absència tan tremenda de dones que observava en els llibres de text i el material escolar. Va coordinar un projecte de recerca en la Universitat de València, *L'absència de les dones en els llibres de text de l'ESO*, on es van analitzar els manuals de totes les matèries d'1º a 4º d'ESO. Totes eixes dades sobre absència de dones en els llibres es van bolcar en una base de dades que es pot consultar públicament: mujeresenlaeso.uv.es. Ací es poden consultar les dades de cada matèria. Hem de remarcar que les dades de l'estudi van ser desoladores. Un escàs 7,6% de presència femenina en els llibres certificava la nul·la presència i la falta d'importància i reconeixement que reben les dones i les seues contribucions a la cultura, a la història i al desenvolupament social en un sistema educatiu que forma a tota la ciutadania, ja que és una etapa obligatòria. Ací estava una de les causes profundes de les desigualtats, en la falta de reconeixement de l'important paper de les dones. Açò les converteix en ciutadanes de segona, les fa més vulnerables socialment i mediatitza la seua socialització: en un món on els importants són els homes, elles amb prou faenes contenen alguna cosa i açò concerneix directament a les nostres xiques. Són eixes desigualtats les que alimenten actuacions que van des del sostre de vidre fins a la violència de gènere.

És en eixe moment quan ella es posa a treballar i dirigeix els seus esforços en l'investigació a la recuperació de l'important llegat cultural, científic, artístic i històric de les dones. Sobretot a la inclusió i adequació dels continguts en aquesta etapa de l'ensenyament obligatori perquè se'ls pugua tenir en compte i corregir aquest gran forat. Per a açò estableix una metodologia d'inclusió adaptada a cada matèria i es posa a treballar en una nova base de dades. Una web que permeta incloure a les dones adequades en cada matèria, curs i bloc temàtic de la manera que correspon. Aquesta web es dissenya per a posar-la al servei del professorat i les editorials. En ella estan treballant des de fa ja alguns anys, en grups d'innovació educativa que reuneixen professorat d'ensenyament mitjà i universitari, no obstant això és un treball costós i amb una gran dosi de voluntariat que encara no s'ha pogut acabar. Este és un treball que esperem amb expectació.

Ana López Navajas ha escrit articles en revistes especialitzades i de divulgació nacionals i internacionals, ha donat conferències i cursos sobre la recuperació de tot aquesta herència cultural d'autoria femenina tan rica i variada, on segueix investigant.

També ha vist reconegut el seu treball amb premis com el de *Avanzadoras* que li va concedir Intermón Oxfam i el Diari *20 minutos* en 2017 per aquesta labor o més recentment, en 2018, quan ha sigut votada com una de les *Top 100 mujeres líderes*.

Ana López Navajas es profesora de lengua y literatura, doctora por la Universidad de Valencia y en la actualidad es asesora de Coeducación en el Servicio de Formación del Profesorado en la Conselleria d'Educació de la Generalitat Valenciana.

Su trabajo docente la llevó a investigar la ausencia tan tremenda de mujeres que observaba en los libros de texto y el material escolar. Coordinó un proyecto de investigación en la Universitat de València, *La ausencia de las mujeres en los libros de texto de la ESO*, donde se analizaron los manuales de todas las materias de 1º a 4º de ESO. Todos esos datos sobre ausencia de mujeres en los libros se volcaron en una base de datos que se puede consultar públicamente: mujeresenlaeso.uv.es. Ahí se pueden consultar los datos de cada materia. Los datos del estudio fueron demoledores. Solo un 7,6% de presencia femenina en los libros certificaba la nula presencia y la falta de importancia y reconocimiento que reciben las mujeres y sus contribuciones a la cultura, a la historia y al desarrollo social en un sistema educativo que forma a toda la ciudadanía, puesto que es una etapa obligatoria. Ahí estaba una de las causas profundas de las desigualdades, en la falta de reconocimiento del importante papel de las mujeres. Eso las convierte en ciudadanas de segunda, las hace más vulnerables socialmente y mediatiza su socialización: en un mundo donde los importantes son los hombres, ellas apenas cuentan y eso concierne directamente a nuestras chicas. Y son esas desigualdades las que alimentan actuaciones que van desde el techo de cristal hasta la violencia de género.

Es entonces cuando ella se pone a trabajar y dirige sus esfuerzos en la investigación a la recuperación del importante legado cultural, científico, artístico e histórico de las mujeres. Sobre todo a la inclusión y adecuación de los contenidos en esta etapa de la enseñanza obligatoria para que se las pueda tener en cuenta y corregir este gran agujero. Para ello establece una metodología de inclusión adaptada a cada materia y se pone a trabajar en una nueva base de datos. Una web que permita incluir a las mujeres adecuadas en cada materia, curso y bloque temática de la manera que corresponde. Esta web se diseña para ponerla al servicio del profesorado y las editoriales. En ella están trabajando desde hace ya algunos años, en grupos de innovación educativa que reúnen profesorado de enseñanza media y universitario, sin embargo es un trabajo costoso y con una gran dosis de voluntariado que todavía no se ha podido acabar. Este es un trabajo que esperamos con expectación.

Ana López Navajas ha escrito artículos en revistas especializadas y de divulgación nacionales e internacionales y ha dado conferencias y cursos sobre la recuperación de todo esta herencia cultural de autoría femenina tan rica y variada, donde sigue investigando.

También ha visto reconocido su trabajo con premios como el de Avanzadoras que le concedió Intermòn Oxfam y el Diario 20 minutos en 2017 por esta labor o más recientemente, en 2018, cuando ha sido votada como una de las Top 100 mujeres líderes.